

POLITIKA

Hrvatska pošta pod istragom AZTN-a jer jedina u EU-u naplaćuje naknadu za 'kontrolni pregled' malih pošiljki

09. 10. 2021. 18:36

Autor: Sandra Carić Herceg



Nacional donosi detalje o još jednom u nizu skandala koje svojim ponašanjem na čelu Hrvatske pošte proizvodi njen predsjednik Uprave Ivan Čulo, koji se uz podršku predsjednika Sabora Gordana Jandrokovića kandidirao za još jedan mandat na čelu te tvrtke

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) propituje utemeljenost i opravdanost nedavne odluke Uprave Hrvatske pošte da na ime troškova „kontrolnog pregleda“ poštanskih pošiljaka male vrijednosti koje dolaze izvan Europske unije korisnicima neopravdano naplaćuje dodatne naknade, zlorabeći time svoj vladajući položaj na tržištu.

Posljednji je to u nizu skandala koji svojim ponašanjem na čelu Hrvatske pošte proizvodi njen predsjednik Uprave Ivan Čulo, koji se kandidirao za još jedan mandat na čelu te državne tvrtke. Čulo je nedavno privremeno produžen mandat na čelu Hrvatske pošte do izbora nove uprave. On slovi kao osoba od povjerenja predsjednika Sabora Gordana Jandrokovića, kojem se pripisuje da se čvrsto zalaže za to da se Čulo zadrži na toj poziciji još jedan mandat.

Prema informacijama koje su potvrđene Nacionalu, AZTN je na temelju pristigle prijave na sumnju za narušavanje tržišnog natjecanja zloporabom vladajućeg položaja na tržištu, od HP-a i njegove Uprave na čelu s predsjednikom Ivanom Čulom, sredinom kolovoza ove godine zatražio da se očituje naplaćuje li Pošta doista naknadu na ime kontrolnog pregleda i temeljem kojih akata, u kojim iznosima se kreće ta naknada i kako je obračunata te zahtijevaju da im Pošta dostavi sve dokumente kojima će potkrijepiti opravdanost uvođenja te naknade.



Predsjednik Uprave Hrvatske pošte Ivan Čulo kadar je od povjerenja predsjednika Sabora Gordana Jandrokovića, kojem se pripisuje da agresivno lobira kod premijera Plenkovića da se Čulo zadrži na toj poziciji još jedan mandat. FOTO: Marko Lukunic/PIXSELL

Naime, 1. srpnja ove godine na snagu su stupila nova pravila oporezivanja poštanskih pošiljaka koje primateljima koji žive u zemljama članicama EU-a stižu iz trećih zemalja, odnosno zemalja koje nisu članice Unije. Temeljem posebne direktive Vijeća EU-a ukinuta je donedavna porezna olakšica pri uvozu poštanskih pošiljki kupljenih putem e-trgovine koje stižu iz trećih zemalja (Kina, SAD i ostale zemlje iz kojih stanovnici zemalja članica EU-a najčešće naručuju proizvode) do vrijednosti najviše 22 eura, odnosno 160 kuna, pa se PDV naplaćuje i za pošiljke manje vrijednosti od 160 kuna. No Hrvatska pošta je otišla i korak dalje i uvela dodatnu naknadu na ime „kontrolnog pregleda“ pošiljke koja do sada nije naplaćivana. Na mrežnim stranicama HP-a stoji ovakvo objašnjenje: „S obzirom na to da će sve pošiljke s robom koje pristižu iz trećih zemalja morati proći kontrolni pregled, Hrvatska pošta uvela je nove procese obrade, naplate i isporuke pošiljaka. Kontrolni pregled pošiljaka iz trećih zemalja koje sadrže robu vrijednosti do 150 eura iznosi 18,50 kuna, a za robu vrijednosti od 150 do 1000 eura iznosi 37,00 kuna. Iznosi naknada formirani su na temelju dodatnih troškova. Kontrolni pregled pošiljaka iz trećih zemalja je proces koji sadrži više podataka, zahtijeva implementaciju i održavanje novog informatičkog sustava te podrazumijeva složeniju operativnu kontrolu koju obavljaju radnici Hrvatske pošte.“ U objašnjenjima putem medija Pošta je nastojala uvjeriti korisnike da slične naknade naplaćuju i pošte ostalih zemalja članica EU-a.

AZTN ispituje opravdanost odluke Uprave HP-a da na ime troškova 'kontrolnog pregleda' poštanskih pošiljki male vrijednosti koje dolaze izvan EU-a, korisnicima naplaćuje dodatne naknade

No čitatelj koji se javio Nacionalu, koji je izrazio želju da ostane anonimn, tvrdi da izjave HP-a o tome da istovjetne naknade za „kontrolne preglede“ postoje i u ostalim zemljama ne odgovaraju istini. Naime, uvođenjem novog sustava Europska je unija htjela rasteretiti države obračunavanja PDV-a na poštanske pošiljke i tu obvezu prebaciti na trgovce. S tom je namjerom osnovan i tzv. IOSS sustav (Import-One-Stop-Shop), u koji se mogu prijaviti sve tvrtke izvan EU-a koje svoje proizvode prodaju kupcima u zemljama članicama EU-a i koje putem IOSS sustava mogu obračunavati PDV na isporučene pošiljke. Drugim riječima, a kako je to na svojim stranicama objasnio i Vijeće EU-a, IOSS sustav olakšava naplatu, prijavu i plaćanje PDV-a za prodavatelje izvan EU-a koji svoju robu prodaju kupcima u zemljama EU-a. Istovremeno, IOSS sustav kupcima iz zemalja članica EU-a koji putem internet prodaje kupuju robu iz trećih zemalja garantira

da će im se PDV naplatiti prilikom same kupnje te da neće biti prisiljeni plaćati nepredviđene troškove prilikom isporuke naručene robe. Ako pak prodavatelj nije registriran u sustavu IOSS, kupac u tom slučaju mora platiti PDV, ali i dodatnu pristojbu, odnosno naknadu za carinjenje koju naplaćuje prijevoznik. Preciznije kazano, dodatni trošak carinjenja platit će kupac samo u slučaju ako je robu kupio od prodavatelja izvan EU-a koji svoju tvrtku nije registrirao u sustavu IOSS, jer u tom slučaju poštanska tvrtka preko koje se vrši isporuka naručene robe – a u našem je slučaju to Hrvatska pošta – može imati dodatni trošak utvrđivanja stvarne vrijednosti pošiljke na koju onda treba obračunati PDV.



Kontroverznom predsjedniku Uprave Hrvatske pošte Ivanu Čuli nedavno je privremeno produžen mandat do izbora nove uprave. FOTO: Sandra Simunovic/PIXSELL

Novi sustav naplate poreza i naknada za carinjenje, ovisno o tome je li prodavatelj iz trećih zemalja od kojega je roba naručena registriran u sustavu IOSS ili ne, implementiran je i poštuje se u svim zemljama članicama EU-a. Osim u Hrvatskoj. Posve suprotno tvrdnjama Uprave HP-a, unutar EU-a ne postoji niti jedan drugi davatelj poštanskih usluga koji naplaćuje dodatni namet za isporuku pošiljaka iz trećih zemalja realiziranu unutar IOSS sustava. HP je, prema riječima Nacionalova izvora, odlučio zaobići direktivu Europske unije i naplatu naknada vršiti po vlastitom nahođenju, po svojim pravilima koja su suprotna onima u EU-u.

Naime, HP za sve pošiljke iz trećih zemalja, bez obzira na to pristižu li one od prodavatelja koji je u sustavu IOSS ili nije, naplaćuje naknadu za vršenje "kontrolnog pregleda" i to u iznosu od 18,50 kuna za pošiljke do vrijednosti od 150 eura (približno 1125 kuna), odnosno 37 kuna za pošiljke vrijednosti od 150 do 1000 eura. Pritom nije posve jasno kakav to „kontrolni pregled“ pošiljke HP treba izvršiti ako pošiljka stiže od prodavatelja koji je u sustavu IOSS i koji je samom prijavom u sustav već na određeni način provjeren i koji time poštuje pravila trgovine unutar EU-a. Hrvatska pošta, tvrdi naš izvor, nije dužna učiniti nikakav kontrolni pregled pošiljaka koje su provedene kroz IOSS sustav. Naplaćivanjem „kontrolnog pregleda“ pošiljke unutar IOSS sustava HP krši propise o zaštiti tržišnog natjecanja te zlorabi vlastiti vladajući položaj na tržištu pružanja poštanskih usluga, tvrdi isti izvor.

Novi sustav naplate carinjenja, ovisno o tome je li prodavatelj od kojega je roba naručena registriran u sustavu IOSS ili ne, implementiran je i poštuje se u svim zemljama članicama EU-a. Osim u Hrvatskoj

Evo kako i Carinska uprava na svojim internetskim stranicama objašnjava novosti oko uvođenja posebnog postupka oporezivanja unutar IOSS sustava: „Prilikom primjene ovog posebnog postupka, porezna obveza nastaje u trenutku isporuke, pri čemu se

smatra da je roba isporučena u trenutku prihvaćanja plaćanja. To znači da će osobe (porezni obveznici, odnosno trgovačke tvrtke) koje se prijave za primjenu IOSS postupka i dobiju za to potreban PDV IOSS broj, već prilikom prodaje robe na daljinu kupcu zaračunati PDV po stopi primjenjivoj u njegovoj zemlji članici. U tom slučaju prodajna cijena će uključivati iznos PDV-a, kojega prodavatelj naplaćuje od kupca, te potom, putem IOSS prijavljuje i plaća PDV za te isporuke na jednom mjestu (mjesečno prema poreznim tijelima).“ Drugim riječima, kupcu se uz cijenu proizvoda koji je naručio odmah obračunava i PDV, što je konačna cijena pošiljke, bez dodatnih naknada i troškova prilikom isporuke.

HP je, prema riječima Nacionalova izvora, odlučio zaobići direktivu Europske unije i naplatu naknada vršiti po vlastitom nahođenju, po svojim pravilima koja su suprotna onima u Europskoj uniji

Ako se pak ne koristi poseban postupak oporezivanja kroz sustav IOSS, primjenjuje se posebni, pojednostavljeni postupak za prijavu i plaćanje PDV-a pri uvozu, koji omogućava da pošiljke u poštanskom prometu carini prijavljuje zastupnik kupca. U tom je slučaju, navodi se na stranicama Carinske uprave, kupac odgovoran za plaćanje PDV-a, a pravna osoba koja prijavljuje robu carini u državi uvoza naplaćuje PDV od kupca i potom ga prosljeđuje carinskoj službi. No u Carinskoj upravi izričito navode da „unatoč činjenici da uvođenje novih pravila donosi dodatno administrativno opterećenje svim sudionicima u postupku – kupcima, prodavateljima, zastupnicima, carinskim i poreznim tijelima – Carinska uprava RH neće naplaćivati nikakve troškove za provedbu carinskih postupaka“.

Zbog čega ih onda i temeljem kojih pravilnika Hrvatska pošta naplaćuje? Upravo to smo pitali Upravu HP-a i njezina predsjednika Ivana Čulu. Tražili smo da nam pojasne pojedinosti o samom sustavu naplate sporne naknade, no odgovor nismo dobili. Nacional je i od Hrvatske pošte zatražio pojašnjenje jesu li i na koji način odgovorili AZTN-u na zahtjev za dostavu pojedinosti o opravdanosti naplate te naknade koji su primili prije mjesec i pol. Naime, isto im je pitanje sredinom kolovoza postavio i AZTN, zatraživši od HP-a da, između ostaloga, detaljno pojasne proces kontrolnog pregleda pošiljaka iz trećih zemalja unutar sustava IOSS te da im dostave detaljan popis pravne regulative koja uređuje provođenje kontrolnog pregleda pošiljki i naplatu naknada za taj pregled. Spomenuta situacija tek je jedna u nizu rubnih, a često i krajnje štetnih koje posljednjih godina proizvode milijunske štete za Hrvatsku poštu otkad joj je na čelu Ivan Čulo.